

Användningen av olika brottspåföljder mot ungdomar under 21 år i Sverige under 1950-talet.

Av t. f. byrådirektör SVEN RENGBY.

Det svenska systemet av brottspåföljder är just beträffande de unga brottslingarna ganska svåröverskådligt. De generellt, dvs. oavsett brottslingens ålder, tillämpliga påföljderna äro i stort sett följande:

I. Beslut av domstol: böter, villkorlig dom (utformad antingen som anstånd med verkställandet av ett ådömt straff eller som anstånd med ådömandet av straff, s. k. kvalificerad villkorlig dom) och ovillkorligt frihetsberövande (fängelse, straffarbete, förvaring och internering);

II. Beslut av åklagare: åtalsetergift enligt rättegångsbalken 20 kap. 7 § (om å brottet icke kan följa svårare straff än böter och det är uppenbart, att den misstänktes lagföring ej är påkallad ur allmän synpunkt, ävensom i vissa fall vid sammanträffande av brott); samt

III. Beslut av statsåklagare: i fråga om person, som tvångsintagits på alkoholistanstalt (fr. o. m. den 1 oktober 1955 nykterhetsvårdsanstalt), kan åtal underlåtas, om å brottet icke kan följa högre straff än böter eller fängelse i sex månader (fr. o. m. den 1 oktober 1955 kan detta i vissa fall gälla även person, som frivilligt intagits på nykterhetsvårdsanstalt).

För ungdomarnas del tillkomma ett flertal andra möjligheter, varjämte användningen av vissa av de ovan nämnda påföljderna är begränsad. Läget kompliceras dessutom av att de fastställda åldersgränserna visserligen i allmänhet avse åldern vid brottets begående men i en del fall i stället åldern vid påföljdsbeslutet. Jag skall för den skull börja framställningen med en kort sammanfattning av de regler om brottspåföljderna, som under den omhandlade tidsperioden gällde för åldersgrupperna under 21 år.

1. *Gärningsmannen under 15 år vid brottets begående.* Straffmyndighetsåldern är 15 år, varför lagstridig handling, som begåtts före 15 års ålder ej är straffbar. Ingripande av barnavårdsnämnd kunde emellertid förekomma dels (enligt barnavårdslagen 22 § b), om barnet på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra det, var i fara att bli vanartat, dels (enligt barnavårdslagen 22 § c) om barnet befunnit vara så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävdes för dess tillrättaförande.¹⁾

¹⁾ Här lika väl som i det följande avses den under 1950-talet gällande barnavårdslagen av år 1924.

2. *Gärningsmannen 15 år eller däröver vid brottets begående, under 18 år vid påföljdsbeslutet.*

a. Straffet kan enligt strafflagen 5 kap. 2 § nedsättas under vad i allmänhet bort följa å gärningen.

b. Om å brottet kan följa svårare straff än böter, kan åtals-
eftergift meddelas enligt 1944 års lag om eftergift av åtal mot
vissa underåriga.

c. Den ovan under III nämnda möjligheten för statsåklagare
att underlåta åtal mot person, som intagits på alkoholistanstalt
(nykterhetsvårdsanstalt), gäller oberoende av brottets svårhets-
grad (denna bestämmelse saknar emellertid praktisk betydelse).

d. Enligt 2 § i 1952 års lag med vissa bestämmelser om på-
följd för brott av underårig får den, som icke fyllt 18 år, ej dö-
mas till fängelse, straffarbete eller förvaring, om icke särskilda
skäl därtill finnas (gäller fr. o. m. den 1 juli 1954).

e. Ingripande av barnavårdsnämnd kunde förekomma dels
(enligt barnavårdslagen 22 § b) beträffande barn under 16 år,
som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oför-
måga att fostra det var i fara att bli vanartat, dels (enligt barna-
vårdslagen 22 § c) om barnet befunnits vara så vanartat, att sär-
skilda uppfostringsåtgärder krävdes för dess tillrättaförande.

Barnavårdsnämnd kunde ingripa på olika sätt, de vanligaste
voro varning, övervakning och omhändertagande för skydds-
suppfostran. Ingripandet skedde i allmänhet antingen i samband med
beviljandet av åtalsetfergift (punkt b ovan) eller under tiden
fram till den 30 juni 1954 enligt föreskrift i en villkorlig dom
och därefter enligt ett direkt domstolsbeslut om överlämnande
till barnavårdsnämnd (1 § i den ovan under d nämnda lagen).

f. Om den, som för skyddsuppfostran intagits på ungdoms-
vårdsskola, misstänktes ha begått brott före den slutliga utskriv-
ningen, kunde statsåklagaren besluta att avstå från åtal (barna-
vårdslagen 44 § 3).

3. *Gärningsmannen 15 år eller däröver men under 18 år vid
brottets begående, 18 år eller däröver vid påföljdsbeslutet.*

a—c. Se under punkt 2 a—c.

d. Ingripande av barnavårdsnämnd kunde förekomma (enligt
barnavårdslagen 22 § d) beräffande person i åldern mellan 18
och 21 år, som befunnits föra ett oordentligt, lättjefullt eller
sedeslöst liv eller eljest visat svår oart och beträffande vilken sär-
skilda åtgärder från samhällets sida krävdes för hans tillrätta-
förande. Se även punkt 2 e andra stycket.

e. Se punkt 2 f.

f. Om å brottet kan följa straffarbete under kortare tid än
fyra år eller fängelse, kan gärningsmannen dömas till ungdoms-
fängelse (ungdomsfängelselagen 1 §).

4. *Gärningsmannen 18 år eller däröver men under 21 år vid brottets begående.*

a—c. Se punkt 3 d—f.

d. Om den, som dömts till ungdomsfängelse, misstänkes för att ha begått brott före frigivningen eller tillsynstidens utgång, kan statsåklagaren besluta att avstå från åtal (ungdomsfängelselagen 19 §).

Tyvärr kan den svenska kriminalstatistiken lämna endast en mycket bristfällig redogörelse för de olika påföljdernas frekvens. Av betydelse härvidlag äro främst polisstatistikens redovisning av personer misstänkta för brott, domstolsstatistikens redovisning av straffregisterbrottslingar samt inom riksåklagarämbetet gjorda sammanställningar över åtalseftergifter enligt 1944 års lag.

Redovisningen i polisstatistiken av antalet för brott misstänkta personer omfattar samtliga skäligen misstänkta, med vilka polis eller åklagare tagit befattning under redogörelseåret, men dubbelredovisning förekommer i viss utsträckning och dessutom gäller, att uppdelningen på olika grupper sker endast med ledning av åtalsfrågan. Båda dessa omständigheter minska givetvis värdet av statistiken. I *tabell 1* redovisas de fall, då åklagaren beslutat åtal, strafföreläggande eller åtalseftergift i fråga om misstänkta i åldersgrupperna 15—17 och 18—20 år (åldern vid den tidpunkt, då vederbörande först hördes som skäligen misstänkt). Till gruppen „Åtalseftergift o. dyl.“ hänföras icke blott åtalseftergifter enligt rättegångsbalken 20 kap. 7 § och enligt 1944 års lag utan även de fall, då åklagare beslutat avstå från åtal med stöd av ovan nämnda stadganden i barnavårdslagen, ungdomsfängelselagen och alkoholistlagen (nykterhetsvårdslagen), ävensom sådana fall, då åtal underlåtits med stöd av vissa stadganden i strafflagen (så gäller t. ex. att vissa brott falla under allmänt åtal, endast om åtal är påkallat ur allmän synpunkt). Före den 1 juli 1954 fick strafföreläggande ej användas, om den misstänkta var under 18 år. Samtidigt som ändring skedde på denna punkt, utvidgades användningsområdet för strafföreläggandet även på annat sätt, så att övre gränsen för antalet dagsböter blev 40 mot tidigare 20.

Siffrorna visa som synes en kraftig ökning, särskilt gäller detta om den lägre åldersgruppen, där sammanlagda antalet åtal och strafförelägganden ökat från 11 790 år 1950 til 42 518 år 1960 eller med 261 % och åtalseftergifterna från 3 923 till 7 315 eller med 86 %. I gruppen 18—20 år är ökningen churu stark likväl betydligt svagare, för åtal och strafförelägganden 116 % resp. 130 % och för åtalseftergifter 50 %. Vissa förskjutningar ha skett i fråga om fördelningen på de tre grupperna inom varje åldersgrupp. Nedanstående tablå visar den procentuella fördelningen

År	15—17 år			18—20 år		
	Åtal	Straff- föreläggande	Åtals- eftergift o. dyl.	Åtal	Straff- föreläggande	Åtals- eftergift o. dyl.
1950	74,9	0,1	25,0	37,2	56,5	6,3
1951	77,4	0,1	22,5	40,1	54,8	5,1
1952	77,7	0,2	22,1	40,8	54,3	4,9
1953	80,9	0,0	19,1	39,5	55,5	5,0
1954	37,2	43,8	19,0	37,1	57,4	5,5
1955	11,2	71,5	17,4	31,0	64,1	4,9
1956	10,5	71,7	17,8	31,4	64,7	3,9
1957	10,5	74,6	14,9	29,9	66,1	4,0
1958	11,4	72,2	16,4	32,9	62,1	5,0
1959	14,1	70,0	15,9	37,7	57,7	4,7
1960	17,3	68,0	14,7	36,5	59,2	4,3

av de i tabell 1 upptagna fallen. Det är tydligt, att åtalseftergifternas andel sjunker, särskilt markerad är sänkningen i den lägre åldersgruppen, men tendensen är signifikant även i gruppen 18—20 år. Detta kan hänga samman med att antalet trafikförseelser under 1950-talet ökat synnerligen kraftigt, eftersom dessa förseelser vanligen resultera i straffföreläggande, har antalet sådana starkt stigit. Även ökningen i antalet fyllerifall från 1955 till 1956 i samband med rusdrycksransoneringens avskaffande kan ha bidragit.

Anmärkningsvärd är den ökning i andelen åtal, som inom gruppen 15—17 år ägt rum de två sista åren. Under åren 1955—1958 fattade åklagarna beslut om åtal i omkring 11 % av fallen men år 1959 i mer än 14 % och år 1960 i mer än 17 %. Denna utveckling torde bero på att riksåklagarämbetet i februari 1959 i en cirkulärskrivelse till åklagarna gav anvisningar, som lett till en strängare praxis i fråga om beviljande av åtalseftergift.

De dömda brottslingarnas åldersfördelning finnes beräknad endast för straffregisterbrottslingar. I tabell 2 redovisas för åren 1951—1959 dessas fördelning på olika påföljder efter åldern vid tiden för domen (motsvarande uppgifter för år 1950 saknas). Med hänsyn till att domstols beslut om överlämnande till barnavårdsnämnd för skyddsuffostrar (infört fr. o. m. den 1 juli 1954) skulle ersätta motsvarande överlämnande i samband med villkorlig dom, ha även dessa fall medtagits (för år 1957 finnes ingen åldersfördelning för dem; siffrorna ha beräknats med ledning av fördelningen åren 1955—1956).

Inom den lägre åldersgruppen visa de olika påföljderna mycket olika utveckling. Antalet bötesdomar (huvudsakligen fall av minst 60 dagsböter för förmögenhetsbrott) har ökat från 6 till 113 och antalet domar på ovillkorligt fängelse eller straffarbete från 28 till 108. Däremot har antalet villkorliga domar endast ökat till

omkring det dubbla, något som uppenbarligen hänger samman med att antalet överlämnanden till skyddsuppfostran år 1959 utgjorde 355, dvs. endast 53 mindre än hela antalet villkorliga domar.

Åldersgruppen 18—20 år har en mera jämn utveckling, värdena för år 1959 äro i allmänhet omkring två till tre gånger så stora som år 1951. Enda undantaget utgör den kvalificerade villkorliga domen (anstånd med ådömandet av straff), vars ökning är obetydlig. Överlämnande till skyddsuppfostran har inom denna åldersgrupp ringa betydelse.

Den procentuella fördelningen, som framgår av följande tablåer, visar en del intressanta drag.

År	Ovillkorl. frihetsstraff	Ovillkorl. dagsböter minst 60	1 5 — 1 7 å r			Skyddsuppfostran
			Anstånd m. verkställ.	V i l l k o r l i g d o m Anstånd m. ådömandet	Sammanlagt	
1951	11,6	2,5	30,2	55,8	85,9	.
1952	12,3	4,5	28,8	54,3	83,1	.
1953	8,9	4,4	24,8	61,9	86,7	.
1954	5,3	7,3	24,3	51,9	76,2	11,2
1955	10,9	11,4	18,9	29,9	48,8	28,9
1956	8,5	8,5	13,4	38,8	52,2	30,8
1957	8,1	11,5	13,2	33,9	47,1	33,2
1958	8,3	8,7	8,0	21,1	29,1	53,9
1959	11,0	11,5	13,3	28,2	41,5	36,1

Som förut nämnts, trädde stadgandet, att person, som icke fyllt 18 år, ej skall dömas till fängelse, straffarbete eller förvaring, om icke särskilda skäl därtill finnas, i kraft den 1 juli 1954. Någon verkan härav kan man emellertid knappast finna i tablåen. Visserligen sjönk andelen ovillkorliga frihetsstraff år 1954 till 5,3 %, men året därpå var den 10,9 %, låg sedan åren 1956—1958 något över 8 % och steg därefter på nytt till 11,0 % år 1959.

Möjligheten för domstol att besluta om överlämnande till skyddsuppfostran har, som väntat var, medfört en minskad användning av villkorlig dom. Denna nedgång är märkbar både för den kvalificerade villkorliga domen och den andra.

Användningen av de relativt höga bötesstraffen, 60 dagsböter och däröver, visar en klar ökning, för övrigt tydligt märkbar redan i tabell 2.

Den högre åldersgruppen företer avsevärt mindre förskjutningar i den procentuella fördelningen. Användningen av kvalificerad villkorlig dom minskar tydligen, medan de ovillkorliga straffen (fängelse, straffarbete, dagsböter) synas få ökad betydelse.

År	Ovillkorl. fängelse el. straff- arbete	Ovillkorl. dags- böter minst 60	1 8 — 2 0 å r			Ung- doms- fäng- else	Skydds- upp- fostran
			V i l l k o r l i g Anstånd m. verk- ställ.	d o m Anstånd m. ådöm- andet	S a m- m a n- lagt		
1951	22,2	3,8	43,7	20,4	64,2	9,8	.
1952	22,0	4,9	44,4	20,7	65,0	8,0	.
1953	20,1	4,7	45,7	20,1	65,7	9,4	.
1954	22,6	5,6	43,5	17,1	60,6	9,0	2,2
1955	23,0	5,3	45,2	14,1	59,3	9,9	2,5
1956	25,3	5,8	43,7	13,2	56,9	9,4	2,6
1957	23,7	6,1	45,0	12,3	57,3	9,6	3,3
1958	24,6	6,0	45,4	12,6	58,0	10,6	0,8
1959	25,7	5,6	49,1	10,3	59,4	8,5	0,8

I vilken utsträckning villkorlig dom kombineras med övervakning framgår av följande tablå, som upptar den procent antalet domar med övervakning utgör av hela antalet villkorliga domar, kvalificerade och andra.

År	15—17 år	18—20 år
1956	88,9	90,2
1957	87,1	88,6
1958	92,7	88,9
1959	96,1	89,3

Fördelningen på åldersgrupper i tabell 2 hänför sig, som redan nämnts, till åldern vid domen. I den officiella kriminalstatistiken publiceras även en uppdelning av straffregisterbrottslingarna (endast de dömda, personer överlämnade till skyddsuppfostran äro således icke medtagna) efter åldern vid brottets begående. En jämförelse mellan dessa båda uppdelningar har gjorts i *tabell 3*.

Skillnaden mellan de två talen för ett visst år ger tydligen inom gruppen 15—17 år upplysning om hur många som begått brott i denna ålder men hunnit fylla 18 år före domen. För den äldre gruppen bli förhållandena något mera komplicerade. Bland dem, som vid domen voro i åldern 18—20 år, ingå nämligen en del (troligen det övervägande flertalet) av de nyss nämnda personer, som begått brott i åldern 15—17 år men fyllt 18 år före domen. Om man emellertid antager, att samtliga dessa personer bli dömda innan de uppnått 21 års ålder, kan man erhålla maximivärden på antalet personer, som efter att i åldern 18—20 år begått brott hunnit fylla 21 år före domen, genom att till värdet i första kolumnen för gruppen 18—20 år lägga skillnaden mellan de båda kolumnerna för 15—17 år och därefter subtrahera värdet i andra kolumnen för 18—20 år. De på angivet sätt beräknade skillnaderna bilda kolumn nummer 3 i de båda åldersgrupperna. Kolumn nummer 4 visar hur stor procent dessa skillnader utgöra av an-

talet personer, som vid brottets begående tillhörde åldersgruppen.

Procentsiffrorna för den högre åldersgruppen visa en markerad, sjunkande tendens, från 23 % år 1951 till 11 % år 1959. Detta skulle kunna bero på antingen att tidrymden från brottets begående till domen minskat eller att det skett en förskjutning från högre till lägre ålder inom åldersgruppen, så att år 1959 18-åringarna utgjorde en större och 20-åringarna en mindre del av gruppen än år 1951. Det synes icke sannolikt, att under en period med kraftigt stigande brottslighet och därav följande alltmer ökad arbetsbelastning för polis, åklagare och domstolar man verkligen skulle ha lyckats uppnå en minskning av tiden mellan brottet och domen, hur önskvärt detta än vore. De sjunkande procentsiffrorna ha därför troligen förorsakats av en fortgående förskjutning nedåt i åldrarna inom gruppen 18—20 år, något som stämmer med vad i övrigt är känt om brottslighetsutvecklingen i Sverige.

Inom åldersgruppen 15—17 år kan man ej urskilja någon tendens hos procenttalen, serien är starkt oregelbunden. Detta kan bero på att flertalet straffregisterbrottslingar i denna åldersgrupp erhålla åtalseftergift, varjämte — under de senara åren — ett betydande antal av domstol överlämnats till skyddsuffostran. Inbördes förskjutningar mellan dessa tre grupper kunna uppenbarligen ha avgörande inflytande på storleken av de här behandlade procenttalen.

Anmärkningsvärt är, att procenttalen för den lägre åldersgruppen äro väsentligt högre än för gruppen 18—20 år (där de dessutom utgöra maximivärden); medelvärdet är för gruppen 15—17 år 51,5 % och för gruppen 18—20 år 17,6 %. Detta skulle kunna bero på att andelen åtalseftergifter är större ju yngre den brottslige varit vid brottets begående. I själva verket visar den vid Stockholms universitets kriminalvetenskapliga institut pågående undersökningen av 1956 års åtalseftergifter, att av denna grupp cirka 50 % begick brottet vid 15 års ålder, cirka 30 % vid 16 års ålder och mindre än 20 % vid 17 års ålder, och att omkring 25 % av samtliga hade hunnit fylla 18 år vid tiden för beslutet om åtalseftergift.

Från och med år 1955 finnas motsvarande siffror som i tabell 3 men med uppdelning på ovillkorlig och villkorlig dom. För gruppen 15—17 år ger denna uppdelning ingenting av intresse, variationerna äro starka och oregelbundna. Procenttalen för gruppen 18—20 år äro följande.

År	Ovillkorlig dom	Villkorlig dom
1955	19,9	14,9
1956	20,0	15,5
1957	16,1	15,3
1958	14,5	13,9
1959	13,3	9,5

Utvecklingstendensen är som synes likartad i de båda serierna, men siffrorna för villkorlig dom äro hela tiden klart lägre än för ovillkorlig dom. Denna skillnad är statistiskt signifikant. Den förorsakas förmodligen av att den villkorliga domen i större utsträckning användes för de yngre inom åldersgruppen.

Inom riksåklagarämbetet utarbetas sammanställningar av de rapporter om åtalsprövning jämlikt 1944 års lag om eftergift av åtal mot vissa underåriga, som insändas från de allmänna åklagarna. Dessa sammanställningar omfatta med två undantag alla de fall, där åklagare haft att taga ställning till frågan om åtal mot person, som före 18 års ålder begått brott, å vilket kan följa svårare straff än böter. Undantagna äro dels fall, då åtalsprövning skulle ske enligt barnavårdslagen 44 § 3 (se punkterna 2 f och 3 e i den inledande redogörelsen), dels andra brott enligt trafikbrottslagen än rattfylleri och rattonykterhet. *Tabell 4* visar antalet prövade fall, antalet åtalseftergifter i absoluta tal och i procent av antalet prövade fall samt frekvensen av de åtgärder, som barnavårdsnämnden i sitt yttrande till åklagaren förklarat sig ha vidtagit eller ämna vidtaga mot den unge.

Som tidigare nämnts (se sid. 4) har en strängare praxis i fråga om åtalsprövningen genomförts under åren 1959—1960. Denna är märkbar även i tabell 4. Under de sju åren 1952—1958 var procenten beviljade åtalseftergifter hela tiden över 70, men därefter har den sjunkit, år 1959 till 66,9 (under första halvåret 70,9 men andra halvåret 63,1) och år 1960 till 57,3 %.

Beträffande barnavårdsnämndernas åtgärder må nämnas, att under rubriken „Ingen särskild åtgärd“ redovisas även sådana fall, då åklagaren på grund av att brottet ansetts ringa, ej inhämtat yttrande från barnavårdsnämnden — enligt den förut omnämnda undersökningen av 1956 års åtalseftergifter utgjorde antalet dylika fall omkring 6 % av samtliga åtalseftergifter, vilket skulle innebära, att ungefär en tredjedel av de under den omhandlade rubriken redovisade fallen skulle tillhöra denna kategori. Dessutom har under denna rubrik medtagits ett antal fall, där barnavårdsnämnden vidtagit andra åtgärder än de tre särskilt redovisade: skyddsuppfostran, övervakning och varning, såsom t. ex. hänvisning till psykiatrisk eller annan medicinsk behandling och föreskrifter rörande arbetsanställning, bostad, vistelseort m. m. Antalet fall med sådana åtgärder är dock litet, i medeltal för hela perioden 1950—1960 knappt 3 % av de under denna rubrik redovisade fallen. Sådana speciella åtgärder som de nyssnämnda ha, ehuru i ringa utsträckning, förekommit även i samband med att den unge tilldelats varning (i några promille av antalet fall av varning).

Den procentuella fördelningen på olika åtgärder visar en tydligt sjunkande tendens för andelen fall utan särskild åtgärd. De

År	Skydds- uppfostran	Över- vakning	Var- ning	Ingen särskild åtgärd
1950	9,8	38,9	27,2	24,0
1951	10,0	39,4	28,7	21,9
1952	10,0	42,3	26,6	21,1
1953	10,2	39,0	33,5	17,3
1954	8,8	37,1	35,8	18,3
1955	12,1	36,3	30,3	21,3
1956	11,3	36,6	34,7	17,4
1957	10,4	34,1	36,0	19,4
1958	11,8	33,1	37,9	17,2
1959	11,2	40,7	32,8	15,2
1960	12,9	49,3	27,3	10,6

båda sista åren har även andelen fall med varning sjunkit avsevärt, så att dessa båda grupper, som tidigare under samtliga år utom 1952 tillsammans omfattat mer än hälften av fallen, år 1960 omfattade endast 38 %. I stället ha övervakningsfallen ökat — efter att tidigare ha hållit sig mellan 30 och 40 procent utgjorde de år 1960 nära hälften. Även denna utveckling torde hänga samman med riksåklagarämbetets förut nämnda cirkulärskrivelse. Andelen skyddsuppfostran slutligen företer en stigande tendens, som kanske skulle ha varit ännu kraftigare, om icke platsbristen på ungdomsvårdsskolorna lagt hinder i vägen.

Det skulle givetvis varit önskvärt att kunna sammanbinda de tre, från olika avdelningar av den svenska kriminalstatistiken hämtade redogörelserna i denna artikel, men detta stöter på oöverstigliga hinder. De personer, som ett visst år redovisats i en viss åldersklass, äro endast till en del de samma i de olika avsnitten, gruppen åtalseftergifter i polisstatistiken omfattar betydligt mer än åtalseftergifterna i riksåklagarämbetets sammanställningar, gruppen åtal i polisstatistiken, straffregisterbrottslingarna i domstolsstatistiken och åtalen i riksåklagarämbetets sammanställningar ha helt olika omfattning. Som slutomdöme kan man därför blott konstatera, att det ej är möjligt att ge en enhetlig totalbild av de olika brottspåföljdernas frekvens.

Tabell 1.

För brott misstänkta personer under 21 år, beträffande vilka åklagaren beslutat åtal, strafföreläggande eller åtalseftergift m. m., åren 1950—1960.

År	1 5 — 1 7 å r			1 8 — 2 0 å r				
	Åtal	Straff- föreläg- gande	Åtalsef- tergift o. dyl.	Summa	Åtal	Straff- föreläg- gande	Åtalsef- tergift o. dyl.	Summa
1950	11 770	20	3 923	15 713	7 567	11 508	1 282	20 357
1951	13 271	19	3 850	17 140	8 939	12 211	1 146	22 296
1952	14 153	31	4 023	18 207	8 844	11 765	1 051	21 660
1953	18 451	10	4 354	22 815	9 913	13 935	1 260	25 108
1954	9 425	11 092	4 804	25 321	9 197	14 243	1 356	24 796
1955	3 318	21 265	5 164	29 747	9 250	19 156	1 472	29 878
1956	3 408	23 380	5 799	32 587	10 205	21 011	1 268	32 484
1957	4 461	31 658	6 323	42 442	11 123	24 604	1 491	37 218
1958	5 346	33 889	7 684	46 919	12 737	24 020	1 953	38 710
1959	7 140	35 368	8 023	50 531	15 156	23 202	1 888	40 246
1960	8 623	33 895	7 315	49 833	16 337	26 491	1 929	44 757

Tabell 3.

Jämförelse mellan åldersfördelningen vid brottet och vid domen för personer under 21 år, som dömts för straffregisterbrott, åren 1951—1959.

År	1 5 — 1 7 å r				1 8 — 2 0 å r			
	vid brottet	vid domen	Skill- nad	%	vid brottet	vid domen	1)	%
	1	2	3	4	1	2	3	4
1951	469	242	227	48,4	1 798	1 614	411	22,9
1952	470	243	227	48,3	1 761	1 621	367	20,8
1953	448	270	178	39,7	1 787	1 594	371	20,8
1954	376	183	193	51,3	1 768	1 637	324	18,3
1955	334	143	191	57,2	1 898	1 766	323	17,0
1956	429	155	274	63,9	2 207	2 095	386	17,5
1957	458	197	261	57,0	2 413	2 297	377	15,6
1958	606	260	346	57,1	2 923	2 856	413	14,1
1959	1 056	629	427	40,4	3 341	3 395	373	11,2

1) Denna kolumn förklaras i texten å sid. 91.

Tabell 2.

Personer under 21 år dömda för straffregisterbrott eller överlämnade till skyddsuppfostran, efter påföljdens art, åren 1951—1959.

År	15—17 år					18—20 år							
	Ovillk. fäng. el. str. arb.	Ovillk. dagsböter minst 60	Villkorlig dom Anst. med verkst. ådöm.	Anst. med verkst. ådöm.	Summa	Ovillk. fäng. el. str. arb.	Ovillk. dagsböter minst 60	Villkorlig dom Anst. med verkst. ådöm.	Anst. med verkst. ådöm.	Summa	Ungdomsfängelse	Skyddsuppfostran	Summa
1951	28	6	73	135	208	359	61	706	330	1 036	158	.	1 614
1952	30	11	70	132	202	357	80	719	335	1 054	130	.	1 621
1953	24	12	67	167	234	321	75	728	320	1 048	150	.	1 594
1954	11	15	50	107	157	379	93	728	286	1 014	151 ³⁾	37	1 674
1955	22 ¹⁾	23	38	60	98	417	96	819	255	1 074	179 ³⁾	45	1 811
1956	19	19	30	87	117	545	125	940	283	1 223	202	56	2 151
1957	24	34	39	100	139	564	145	1 069	291	1 360	228	78 ²⁾	2 375
1958	47	49	45	119	164	708	173	1 307	362	1 669	306 ³⁾	22	2 878
1959	108	113	131	277	408	879	192	1 681	351	2 032	292	28	3 423

1) Inräknad en person, som rapporterats dömd till ungdomsfängelse.

2) Beräknade värden.

3) Inräknad en person, som dömts till förvaring.

Tabell 4.

Åtalsprövningar enligt 1944 års lag om eftergift av åtal mot vissa underåriga samt de i samband med åtalseftergift av barnavårdsnämnd vidtagna åtgärder, åren 1950—1960.

År	Prö- vade fall	Åtals- efter- gift	%	Barnavårdsnämndens Skydds- upp- fostran	Över- vak- ning	Var- ning	Ingen särskild åtgärd
1950	2 491	1 677	67,3	165	653	456	403
1951	3 245	2 237	68,9	223	882	641	491
1952	3 373	2 380	70,6	237	1 007	633	503
1953	3 444	2 428	70,5	247	947	813	421
1954	3 872	2 938	75,9	259	1 089	1 051	539
1955	4 252	3 073	72,3	373	1 115	930	655
1956	4 888	3 560	72,8	403	1 303	1 235	619
1957	6 554	4 598	70,2	479	1 569	1 656	894
1958	7 646	5 585	73,0	658	1 848	2 117	962
1959	9 550	6 390	66,9	717	2 601	2 098	974
1960	10 215	5 851	57,3	753	2 884	1 595	619